

KLİNİK OLGU SUNUMU

HBV'de HCC Gelişimi: Tedavi Alan Hastada Kanser Riski

Dr. Öğr. Üyesi Murtaza Öz

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi

Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

BÖLÜM I

Hasta Profili & Klinik Başvuru

Demografik Veriler ve Hasta Geçmişi

Hasta Demografisi

Yaş / Cinsiyet: 59 yaşında, Erkek hasta.

Eşlik Eden Durum: Bilinen tip 2 diyabet, hipertansiyon veya obezite tablosu saptanmamıştır (BMI: 22 kg/m²).

Soygeçmiş: Ailede hepatosellüler karsinom (HCC) veya siroz öyküsü tanımlanmamıştır.

Kronik HBV Öyküsü

Tanı Yılı: 2015 yılında kronik hepatit B tanısı konulmuştur.

Antiviral Tedavi: Tenofovir Disoproksil Fumarat (TDF) 245 mg 1x1 oral kullanımı altında stabil takip.

Tedavi Uyumu: Düzenli enfeksiyon hastalıkları poliklinik kontrollerine katılım ve tam tedavi uyumu mevcuttur.

Mevcut Klinik Durum

Başvuru Nedeni

Rutin 3 aylık takip poliklinik kontrolü amacıyla yapılan düzenli müracaat esnasında değerlendirilmiştir.

Başvuru Şikayeti

Son 2–3 aydır devam eden, sağ üst kadranda ve epigastrik bölgede yerleşen non-spesifik karın ağrısı yakınması mevcuttur.

Sistemik Sorgu

Ateş, bulantı, kusma, sarılık, belirgin iştahsızlık, erken doyma, istemsiz kilo kaybı veya halsizlik gibi ek bir semptom tariflememektedir.

BÖLÜM II

Fizik Muayene & Laboratuvar Bulguları

Klinik Fizik Muayene Bulguları

Genel Durum & Vital Bulgular

Genel Durum: İyi, kooperatif, yönelim tam.

Kan Basıncı: 120/75 mmHg (Normal)

Nabız: 78 vuru/dakika, ritmik

Ateş / SpO₂: 36.7 °C / %98 oda havasında

Batın ve Sistem Muayeneleri

Karın Palpasyonu: Karaciğer lojunda (sağ hipokondriyumda) sert, düzensiz kenarlı, yaklaşık 7 × 8 cm boyutlarında ağrısız kitle saptandı.

Asit Bulguları: Asit varlığı yönünden yapılan muayenede bulgu saptanmadı (-), defans ve rebound (-).

Sistemik Muayeneler: Periferik ödem (-), splenomegali (-), palmar eritem veya jinekomasti saptanmadı.

Biyokimyasal Profil ve Tam Kan Sayımı

Parametre	Sonuç	Referans Aralığı	Parametre	Sonuç	Referans Aralığı
AST (U/L)	32	0 - 40	Total Bilirubin (mg/dL)	0.5	0.3 - 1.2
ALT (U/L)	50	0 - 40	Direkt Bilirubin (mg/dL)	0.2	0 - 0.3
ALP (U/L)	48	30 - 120	Albümin (g/dL)	3.6	3.5 - 5.4
GGT (U/L)	35	0 - 60	Kreatinin (mg/dL)	0.76	0.7 - 1.2
Lökosit ($10^3/\mu\text{L}$)	4.5	4.0 - 10.0	Hemoglobin (g/dL)	14.2	13.5 - 17.5
Trombosit ($10^3/\mu\text{L}$)	190	150 - 450	INR	0.95	0.8 - 1.2

Karaciğer Fonksiyonel ve Fibrozis Skorları

Skorlama Sistemi	Hesaplanan Değer	Klinik Sınıflandırma / Yorum
Child-Pugh Skoru	A (5 Puan)	Karaciğer fonksiyonu korunmuş, dekompanse olmayan evre.
MELD / MELD-Na Skoru	6	Düşük kısa dönem mortalite riski, stabil karaciğer rezervi.
FIB-4 Skoru	1.41	Düşük/Orta evre fibrozis olasılığı (< 1.45 alt sınır aralığında).
APRI (AST / Trombosit Oranı)	0.4	Anlamlı fibrozis veya siroz riski düşük (< 0.5 sınırında).
PAGE-B Skoru	18	Yüksek Risk Grubu (>= 18 puan): 5 yıllık HCC riski yüksektir.

Geniřletilmiř Viral Seroloji Tablosu

HBV Belirteęleri	Sonuę	HCV / HDV / HIV	Sonuę	HAV / HEV Serolojisi	Sonuę
HBsAg	POZİTİF	Anti-HCV	NEGATİF	Anti-HAV IgM	NEGATİF
Anti-HBs	NEGATİF	HCV-RNA	Saptanmadı	Anti-HAV IgG	POZİTİF
HBeAg	NEGATİF	Anti-HDV	NEGATİF	Anti-HEV IgM	NEGATİF
Anti-HBe	POZİTİF	HDV-RNA	Saptanmadı	Anti-HEV IgG	Saptanmadı
Anti-HBc IgG	POZİTİF	Anti-HIV 1/2	NEGATİF	HEV-RNA	Saptanmadı
HBV-DNA	NEGATİF	HCV Genotip	Belirlenmedi	HBV Genotip	Belirlenmedi

Tümör Belirteci Analizi

3000
Serum Alfa-Fetoprotein (AFP)
ng/mL

Serum AFP referans düzeyi sağlıklı bireylerde 0 – 7 ng/mL arasındadır.

Hastanın kontrolünde saptanan 3000 ng/mL düzeyi, kronik hepatit alevlenmelerinden bağımsız olarak, hepatosellüler karsinom (HCC) kuşkusu doğurur.

Bu düzeyde bir AFP salınımı, karaciğer rejenerasyonunu aşan primer hepatik malignitelerin göstergesi olabilir.

BÖLÜM III

Görüntüleme ve Patolojik Tanılama

Radyolojik Tanılama Bulguları

Görüntüleme Sonuçları

Ultrasonografi (USG) Sonucu: Karaciğer sağ lob segment VIII düzeyinde yerleşimli, yaklaşık 6.5 x 7 cm boyutlarında, hipoekoik, heterojen iç yapıya sahip düzensiz sınırlı solid kitle saptandı.

Dinamik MRI Sonucu: T1 ağırlıklı serilerde hipointens, T2 ağırlıklı serilerde heterojen hafif hiperintens kitle yapısı.

Kontrastlanma Paterni: Lezyon arteriyel fazda belirgin arteriyel hiperintensite göstermektedir.

Biyopsi Histopatolojisi ve İmmünohistokimya

Primer Karaciğer Hücre Belirteçleri (Pozitif) Kitle biyopsisinde hepatosit kökenini doğrulayan HepPar-1 (+) ve yüksek özgüllüğe sahip olan Arginase-1 (+) immünreaktivitesi saptanmıştır.

Malignite Belirteçleri (Pozitif) HCC hücrelerinde aşırı eksprese edilen, tanısal gücü yüksek tümör markerı olan Glypican-3 (+) pozitifliği tümöral transformasyonu doğrulamaktadır.

Kolanjiyositik ve Metastatik Belirteçler (Negatif) Kolanjiyokarsinom veya dış organ kaynaklı metastatik adenokarsinom ayırımını sağlayan CK7 (-) ve CK19 (-) negatifliği primer hepatosit kökenini kesinleştirmiştir.

| Radyolojik ve Histopatolojik Bulgular

// "Hastanın klinik bulguları, 3000 ng/mL serum AFP düzeyi, dinamik MRI'daki washout paterni ve immunohistokimyasal belirteç pozitifliği bir arada değerlendirilerek kesin tanıya ulaşılmıştır."

TANI: HEPATOSELLÜLER KARSİNOM
(HCC)

BÖLÜM IV

Klinik Sorular & Kılavuz Yaklaşımları

Soru 1:

HCC yönünden yüksek riskli bu hastada standart 6 aylık Ultrasonografi + AFP takibi yeterli midir?

Soru 1: Sürveyans Sinerjisi ve Takip Sıklığı

Görüntüleme + Belirteç Sinerjisi

Tek Başına USG Duyarlılığı: Erken evre küçük lezyonların saptanmasında USG duyarlılığı yaklaşık %45 düzeyinde sınırlıdır.

USG + AFP Kombinasyonu: AFP eklenmesiyle erken evre yakalama hassasiyeti belirgin artışla %63 seviyesine ulaşır. Kılavuzlar kombine kullanımı önerir.

Kılavuz Önerileri (AASLD & EASL)

Optimal Takip Sıklığı: Tümörün iki katına çıkma hızı (yaklaşık 4–5 ay) göz önüne alınarak 6 aylık tarama aralığı en maliyet-etkin yaklaşımdır.

Daha Sık Tarama: Tarama aralığının 3 aya indirilmesinin ek sağkalım avantajı veya maliyet-etkililiği gösterilmemiştir.

Soru 2:

Hastada obezite veya yoğun karaciğer yağlanması
varlığında USG yerine doğrudan dinamik MR/BT
tercih edilmeli midir?

Soru 2: Yağlanma ve Görüntüleme Seçimi

Ultrasonografinin Limitasyonları

Zorlaştırıcı Faktörler: İleri derecede obezite, yoğun barsak gazı varlığı ve parankim ekojenitesinin artışı (steatoz) USG'nin akustik penceresini daraltır.

Duyarlılık Kaybı: Yağlı karaciğer zemininde izoekoik tümör kitlelerinin arka plandan ayırt edilmesi belirgin şekilde zorlaşır.

EASL 2025 İleri Görüntüleme Kriteri

Alternatif Tarama: USG kalitesinin teknik olarak yetersiz kaldığı olgularda kontrastlı MR veya BT ile tarama EASL 2025 tarafından önerilmektedir.

Rutin Sınırlandırmalar: Kümülatif radyasyon maruziyeti (BT) ve yüksek maliyet/kontrast birikimi (MR) nedeniyle rutin hastada öncelikli tercih değildir.

Soru 3:

Bu hastada HCC risk belirlemesi yaparken PAGE-B dışında hangi güncel karaciğer risk skarlama modellerini kullanabiliriz?

Soru 3: Alternatif Klinik Risk Skorlama Modelleri

mPAGE-B ve PAGED-B Modelleri

---

mPAGE-B Modeli: Klasik PAGE-B modeline ek olarak **albümin** düzeyini ekler. Girişimsel olmayan, pratik ve hassas bir tarama modelidir.

PAGED-B Modeli: Replikatif, **HBeAg-pozitif** kronik hepatit B hastaları için tasarlanmıştır; **diyabet ve serum HBV-DNA** parametrelerini entegre eder.

AASLD & EASL Klinik Konsensüsü

Kafkas Kökenli Hastalar: Yaş, cinsiyet ve trombosit temelli klasik PAGE-B skorlaması temel alınır.

Asya Kökenli Hastalarda: mPAGE-B

HBeAg Pozitif Hastalarda: PAGED-B

Aktif Süzveyans Eşiği: Antiviral tedavi alan non-sirotik hastalarda PAGE-B skoru ≥ 10 olan tüm hastalar aktif HCC tarama protokolüne alınmalıdır. (AASLD)

Soru 4:

Tanı anında TDF kullanan hastanın antiviral tedavisi
ETV veya TAF ile değiştirilmeli midir?

Soru 4: Antiviral Tedavi Optimizasyonu

AASLD Kılavuz Yaklaşımı

Birincil Potent Ajanlar: ETV, TDF ve TAF eşit derecede direnç bariyeri yüksek, potent ajanlardır.

Değişim Kriterleri: Tedavi değişimi viral HCC gelişiminden ziyade hastanın renal fonksiyonları, osteoporoz derecesi ve kemik sağlığı risklerine göre yapılır.

EASL 2025 – Tersiyer Profilaksi

TDF Önceliği (Nüks Önleme): Bazı kohort çalışmaları, TDF'nin ETV'ye kıyasla küratif cerrahi sonrası HCC tümör nüksünü daha fazla azaltabileceğini bildirmektedir.

Seçim: EASL, cerrahi rezeksiyon planlanan ve nüks riski yüksek olan bu hastalarda TDF kullanımı lehine zayıf bir öneri sunar.

Tam Viral Baskılanmaya Rağmen Kanser Riski

cccDNA ve Viral Transkripsiyonel Kalıcılık Mevcut nükleoz(t)id analogları (TDF) hepatosit çekirdeğindeki cccDNA'yı yok edemez. Replikasyon dursa da cccDNA'dan onkojenik viral transkripsiyon süreci düşük düzeyde devam eder.

Konakçı Genomuna Entegrasyon HBV DNA'sının konakçı genomuna entegre olması, genomik instabiliteyi tetikler, proto-onkojenleri aktive eder ve hücre siklusunu bozarak tümöral transformasyon riskini sürdürür.

Geri Dönüşümsüz Karaciğer Hasarı ve İleri Yaş Tanı anında var olan fibrozis, ileri yaş (59) ve erkek cinsiyeti viral DNA negatif olsa dahi tümör sürveyansının ömür boyu kesintisiz devam etmesini zorunlu kılar.

Güncel Klinik Seyir & Son Durum

Yeni Tanı

Hastanın primer karaciğer malignitesi (Hepatosellüler Karsinom - HCC) tanısı yapılan klinik, laboratuvar, radyolojik ve histopatolojik teyitle yeni konulmuştur.

Virolojik Durum

Uyumlu antiviral TDF tedavisi altında son testlerde serum HBV DNA negatif / saptanamayan düzeyde tam virolojik baskılanma ile seyretmektedir.

Cerrahi Planı

Karaciğer fonksiyon rezervi iyi düzeyde korunan (Child-Pugh A, MELD: 6) ve tek odaklı segment VIII lezyonu olan hasta için cerrahi rezeksiyon planlanmıştır.

Tedavi Altındaki HBV Hastalarında Takip Protokolü

Takip Parametresi	İzlem Yöntemi	Klinik Sıklık (Frekans)	Öncelikli Hedef ve Kritik Noktalar
Virolojik & Biyokimyasal	Serum HBV DNA ve ALT düzeyleri	İlk dönem 3–6 ayda bir; stabil yanıtta 6–12 ayda bir	Tedavi uyumu kontrolü, viral direnç veya kısmi yanıt tespiti.
Serolojik Durum	Kantitatif HBsAg, HBeAg / Anti-HBe	Yılda 1 kez	Serokonversiyon oranları ve fonksiyonel kür hedef analizi.
HCC Sürveyansı	Abdominal USG + Serum AFP düzeyi	6 ayda bir (Kesintisiz)	Siroz, ileri fibrozis, aile öyküsü veya orta-yüksek PAGE-B hastaları.
Fibrozis Değerlendirmesi	FibroScan (LSM) / APRI / FIB-4	12–24 ayda bir	Karaciğer sertliğinde gerileme ya da fibrozis ilerleme takibi.

Katılımınız İçin Teşekkürler

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakóltesi